

Aluehallitus 15.09.2025

Vastauksen antaminen valtuutettu Alaviirin ja 30 muun valtuustoaloitteeseen "Lasten ja nuorten palveluohjauksen vastuiden selkeyttäminen vammaispalveluissa – yhteistyö kuntien kanssa nivelvaiheiden turvaamiseksi" (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Hokkanen Timo
Ahlström Mari
Harakka Tuija

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Vammaispalvelulaki (675/2023) on aiempaa vahvemmin viimesijainen erityislaki ja mm. aamu- ja iltapäivähoidon osalta tulisi tällä periaatteella myös vammaisen lapsen päästä perusopetuslain mukaiseen aamu- ja iltapäivähoitoon yhdenvertaisesti ei-vammaisten lasten kanssa. Peruspalveluissa tulisi tunnistaa vammaisten lasten oikeudet yleisiin palveluihin samoissa asiakaspoluissa ja –prosesseissa muiden lasten kanssa. Täten ei ole syytä rakentaa erillistä vammaisten lasten polkua.

Palveluohjaus ja ennakointi palvelujen tarpeesta on tärkeä pohtia yhteistyössä lasten ja lapsiperheiden parissa työskentelevien toimijoiden kanssa, esimerkiksi neuvola, varhaiskasvatus, lasten kuntoutuspalvelut ja opiskeluhoito. Tiiviimpi yhteistyö em. toimijoiden kanssa tuo lisää tietoa esimerkiksi palvelujen tarpeesta ja miten kohdentaa tukea entistä oikea-aikaisemmin.

Lapsiperheiden kotipalvelulla on merkittävä rooli vanhempien jaksamisessa. Tuen sisältö ja oikea-aikainen kohdentuminen ovat keskiössä. Erityisesti niissä tilanteissa, joissa perheeseen syntyy vammaisen lapsi tai perheessä vanhempi tai lapsi vammautuu, tuen tarjoaminen riittävän varhaisessa vaiheessa voi auttaa perheitä selviytymään haastavasta tilanteesta. Tällainen oikea-aikainen tuki voi olla riittävä ja raskaampien palvelujen tarvetta

ehkäisevä.

Opiskeluhuollon työntekijät tekevät kiinteää yhteistyötä esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen työntekijöiden kanssa. Vammaiset oppilaat/opiskelijat ovat samalla tavalla kuin ei-vammaiset oikeutettuja opiskeluhuollon palveluihin. Jokaisen oppilaan kohdalla pohditaan tuen tarve yksilöllisesti ja tehdään tarvittavaa yhteistyötä ja palveluohjausta myös vammaispalveluihin. Opiskeluhuollossa on koettu tärkeäksi vammaispalvelujen antama konsultaatio, jolla vahvistetaan myös ohjausta vammaispalveluihin.

Hyvinvointialue neuvottelee parhaillaan eri kuntien kanssa koulujen aamu- ja iltapäivähoidon järjestämisen linjauksista. Tavoitteena on selkiyttää uuden vammaispalvelulain tuomien muutosten luomaa tilannetta, missä vastuunjako vammaisten oppilaiden kohdalla on vielä epäselvä.

Sosiaalihuollon alle 65-vuotiaiden yhteinen neuvonta ja ohjaus käynnistyy 10.2025 alkaen. Tässä ensilinjassa annetaan sosiaalihuollon palvelujen osalta neuvontaa ja ohjataan asiakasta tarvittaessa palvelujen piiriin. Yhteinen neuvonta ja ohjaus lisää myös ammattilaisten osaamista eri asiakasryhmien tarpeista.

Vuoden 2026 alusta alkaen vammaispalvelujen palvelualue sekä lasten ja nuorten palvelujen palvelualue yhdistyvät. Yhteisen palvelualueen myötä yhteistyötä eri palvelujen välillä tiivistetään ja kehitetään asiakaslähtöisesti. Esitettyä palveluohjauksen mallia voidaan hyödyntää uusien toimintamallien kehittämisessä yhdistymisen valmistelun käynnistyessä

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi ja
2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Valtuutettu Alaviiri ja 30 muuta ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 27.5.2025 § 53 valtuustoaloitteen ”Lasten ja nuorten palveluohjauksen vastuiden selkeyttäminen vammaispalveluissa – yhteistyö kuntien kanssa nivelvaiheiden turvaamiseksi”. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue:

- Kehittää selkeän ja konkreettisen toimintamallin palveluohjauksesta lasten ja nuorten vammaispalveluihin hakeutumiseksi erityisesti koulun ja varhaiskasvatuksen nivelvaiheissa.
- Käynnistää yhteistyön alueen kuntien kanssa tunnistakseen ne kohdat, joissa perheiden tukeminen ja palveluihin ohjaaminen on erityisen tärkeää (esimerkiksi koulun aloitus tai vammaisuuden toteaminen).
- Tuottaa perheille saavutettavaa ja ymmärrettävää tietoa vammaispalveluista ja oikeudesta hakeutua niiden piiriin – eri kielillä ja eri välineissä.
- Varmistaa, että vammaispalveluiden palveluohjaus on saatavilla oikea-aikaisesti ja matalalla kynnyksellä, esimerkiksi osana lasten ja nuorten sosiaalityötä, perhekeskuksia ja neuvolatoimintaa.
- Arvioi ja seuraa vammaispalvelulain toteutumista lasten ja nuorten kohdalla, ja raportoi valtuustolle sen vaikutuksista yhdenvertaisuuden ja tuen toteutumiseen alueella. Palvelujen oikea-aikaisuus ja saavutettavuus ovat keskeisiä lasten yhdenvertaisuuden ja perheiden arjen kannalta. Hyvinvointialueella on velvollisuus varmistaa, ettei kukaan lapsi jää vaille hänelle kuuluvaa tukea tiedon puutteen tai ohjauksen katkoksen vuoksi.

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutusta ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, mutta vähintään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Alaviirin valtuustoaloite: Lasten ja nuorten palveluohjauksen vastuiden selkeyttäminen vammaispalveluissa – yhteistyö kuntien kanssa nivelvaiheiden turvaamiseksi

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria